

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

ПСИХОЛОГИЈА

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2023./2024.

PSI.53.SR.R.K1.20

56911

A **X** B C

A B C

C

$$U_2$$

(Матура) државна матура

_____ u_2

ОВДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

ПСИХОЛОГИЈА

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

P
S
I

Лист за одговоре

D-S053

1. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

2. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

3. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

4. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

5. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

6. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

7. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

8. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

9. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

10. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

11. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

12. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

13. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

14. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

15. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

16. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

17. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

18. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

19. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

20. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

21. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

22. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

23. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

24. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

25. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

26. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

27. A ☐ B ☐ C ☐ D ☐

Шифра оцењивача: _____

PSI.53.SR.R.L1.02

56912

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

P
S
I

28.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
29.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
30.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
31.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
32.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
33.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
34.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
35.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
36.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
37.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
38.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
39.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	NO ☐		
40.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	NO ☐
41.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	NO ☐
42.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	NO ☐
43.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	NO ☐
44.	Попуњава оцењивач	0 ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Пишите читко. Нечитки одговори ће се бодовати са нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 22 странице, од тога 3 празне.

I Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре морате да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор носи један бод.

1. Који од наведених психичких процеса припада групи мотивацијских процеса?
 - A. завист
 - B. интерес
 - C. размишљање
 - D. расположење

(1 бод)

2. Која се од наведених тврдњи односи на карактеристике научног приступа у психологији?
 - A. Резултати могу да буду супротни од очекиваних.
 - B. Истраживачи својим ставом утичу на истраживање.
 - C. Није нужна провера закључака неког истраживања.
 - D. Општи закључци доносе се на темељу мањег броја истраживања.

(1 бод)

3. Којој грани психологије припадају експерименти које је психолог Е. Мајо провео у фабрици Хоуторн како би истражио однос између услова рада и продуктивности запосленика?
 - A. клиничкој
 - B. развојној
 - C. когнитивној
 - D. организационој

(1 бод)

4. Психолог жели да истражи како коришћење друштвених мрежа утиче на самопоштовање адолесцената. Претпоставља да адолесценти који више времена проводе на друштвеним мрежама имају ниже самопоштовање. Који је следећи корак у његовом истраживању?

A. анализа резултата
B. дефинисање проблема
C. прикупљање података
D. одабир методе истраживања

(1 бод)

5. У трговини је на полицама сложено воће. Које правило перцептивне организације омогућава купцима да перципирају крушке, јабуке, наранџе и лимуне као четири посебне целине?

A. правило симетрије
B. правило сличности
C. правило континуитета
D. правило заједничког кретања

(1 бод)

6. Пажљиво осмотрите слику.

Уз помоћ којег знака за дубину опажамо да је стабло на слици ближе нама?

A. прекривања
B. релативне величине
C. линеарне перспективе
D. различитости слика на мрежници

(1 бод)

Психологија

7. Која је од наведених тврдњи пример понашања потакнутог негативним поткрепљењем?

- A. Пензионер више не вози аутомобил јер слабије види.
- B. Девојка снима *ТикТок* видеа јер жели да добије што више пратиоца.
- C. Радник остаје радити прековремено да не мора радити код куће.
- D. Плесачица понавља плесну тачку све док није задовољна наступом.

(1 бод)

8. Која се од наведених тврдњи односи на симболичко учење?

- A. Гледам тату како веже кравату.
- B. Тата ми показује како да вежем кравату.
- C. Самостално покушавам на више начина да вежем кравату.
- D. Следим сликовно упутство о томе како се веже кравата.

(1 бод)

9. Мирјана чека авион и чује обавештење са разгласа. Који је контролни процес кључан да се информација о доласку авиона премести из чулног памћења у краткорочно памћење?

- A. кодирање
- B. пажња
- C. присећање
- D. проналажење

(1 бод)

10. Које памћење има ограничен капацитет?

- A. чулно
- B. епизодичко
- C. краткорочно
- D. семантичко

(1 бод)

11. Људи су за време епидемије извештавали да су стално исцрпљени иако никад нису мање радили. Који је знак стреса описан у претходној реченици?

- A. телесни
- B. когнитивни
- C. бихевиорални
- D. емотивни

(1 бод)

12. Петра ужива у узгајању орхидеја. Којој групи потреба припада Петрина посвећеност орхидејама?

- A. квазипотребама
- B. социјалним потребама
- C. физиолошким потребама
- D. психолошким потребама

(1 бод)

13. У роману *Патње младог Вертера* Вертер је заљубљен у Лоту која је заручена за другог мушараца. Који од наведених описа представља Вертерову стратегију суочавања са стресом усмерену на проблем?

- A. пресељење у други град
- B. жаљење својем дневнику
- C. прихватање Лотиних зарука
- D. наговарање Лоте да прекине заруке

(1 бод)

14. Којим се одбрамбеним механизмом служи особа која каже: *Не могу да смршам, родитељи су ме од детињства учили да пуно једем?*

- A. негирањем
- B. пројекцијом
- C. компензацијом
- D. рационализацијом

(1 бод)

Психологија

15. Која је функција телесних промена код емоција?

- A. изражавање емоција
- B. уштеда енергије организма
- C. мобилизација додатне енергије
- D. разумевање емоционалног стања

(1 бод)

16. Која тврдња тачно описује расподелу коефицијента интелигенције у популацији?

- A. Проценат популације која има коефицијент већи од 115 једнак је проценту популације која има коефицијент мањи од 70.
- B. Проценат популације која има коефицијент већи од 130 једнак је проценту популације која има коефицијент мањи од 70.
- C. Проценат популације која има коефицијент већи од 130 једнак је проценту популације која има коефицијент између 70 и 90.
- D. Проценат популације која има коефицијент мањи од 70 једнак је проценту популације која има коефицијент између 70 и 90.

(1 бод)

17. Која је од наведених тврдњи о психотерапији и медицинској терапији психичких поремећаја тачна?

- A. Психотерапија и медицинска терапија нужно користе лекове.
- B. У психотерапији је већи нагласак на односу с клијентом него у медицинској терапији.
- C. Психотерапију проводе искључиво психолози, а медицинску терапију и други стручњаци.
- D. Медицинску терапију проводе искључиво психолози, а психотерапију и други стручњаци.

(1 бод)

18. Какав је однос флуидне и кристализоване интелигенције у групи особа од 18 и у групи особа од 70 година према истраживањима из подручја интелигенције?

- A.** 18-годишњаци имају вишу флуидну и вишу кристализовану интелигенцију од 70-годишњака
- B.** 18-годишњаци имају вишу кристализовану и нижу флуидну интелигенцију од 70-годишњака
- C.** 18-годишњаци имају нижу кристализовану и вишу флуидну интелигенцију од 70-годишњака
- D.** 18-годишњаци и 70-годишњаци имају једнак ниво и флуидне и кристализоване интелигенције

(1 бод)

19. У процесу процене кандидата за посао банкарског службеника кандидати су процењивали да ли се наведене тврдње односе на њих.

Увек говорим истину.	Тачно	Нетачно
Лако се узрујам.	Тачно	Нетачно
Своје обавезе обављам у заданом року.	Тачно	Нетачно

Које је од наведених обележја недостатак методе процене личности из примера?

- A.** давање друштвено пожељних одговора
- B.** субјективност испитивача у интерпретацији одговора испитаника
- C.** немогућност истовремене примене на великом броју људи
- D.** промена понашања испитаника због тога што га неко посматра

(1 бод)

20. Која од наведених реченица описује потпуну доминацију ида у понашању студента?

- A.** Отвара сендвич на предавању и једе јер је гладан.
- B.** Ујутро је доручковао како не би огладнио на предавању.
- C.** Кришом узима један бомбон да ублажи глад на предавању.
- D.** Иако је гладан, чека да заврши предавање како би појео сендвич.

(1 бод)

Психологија

21. Која два стила родитељства имају низак ниво родитељске контроле?

- A. ауторитарни и равнодушни
- B. ауторитативни и ауторитарни
- C. попуштајући и равнодушни
- D. ауторитативни и попуштајући

(1 бод)

22. Млади пар за годишњи одмор бира дестинацију која има најбоље рецензије на туристичком порталу. Којим се утицајем може објаснити њихов конформизам?

- A. утицајем вршњака
- B. утицајем ауторитета
- C. нормативним утицајем
- D. информационим утицајем

(1 бод)

23. У роману *Последњи Стипанчићи* Анте Стипанчић својој ћерки Луцији не допушта школовање и ограничава јој контакте са спољним светом јер је женског пола. Којим се појмом у социјалној психологији може описати очево понашање?

- A. атрибуцијом
- B. хало-ефектом
- C. дискриминацијом
- D. логичком грешком

(1 бод)

24. Који је закључак Милграмовог истраживања о послушности ауторитету?

- A. Већина испитаника у потпуности слуша заповести ауторитета.
- B. Већина испитаника у потпуности одбија да слуша заповести ауторитета.
- C. Већина испитаника се само претварала да слуша заповести ауторитета.
- D. Већина испитаника која одбија да слуша заповести ауторитета старије је доби.

(1 бод)

25. Музичар на путовањима увек борави у једном скупом ланцу хотела јер сматра да пружа врхунску услугу и има врло позитиван став о њему. Иако је на задњем путовању услуга у хотелу била изразито лоша, на рецепцији је приликом плаћања рачуна рекао да је било све у реду, али се притом неугодно осећао. Како се у социјалној психологији назива појава због које је осећао неугодност.

- A.** логичка грешка
- B.** когнитивна дисонанца
- C.** имплицитна теорија личности
- D.** основна атрибуцијска грешка

(1 бод)

26. Због чега људи лакше примећују информације које су у складу с њиховим предрасудама?

- A.** због атрибуцијске грешке
- B.** због селективности перцепције
- C.** због константности перцепције
- D.** због проаткивне интерференције

(1 бод)

27. Које се од наведених обележја односи на социјалну и емоционалну интелигенцију?

- A.** упорност
- B.** отвореност ка искуству
- C.** добра сарадња с другима
- D.** савесност у обављању посла

(1 бод)

II Задаци кратког одговора

У следећим задацима одговорите кратким одговором (речју или једноставном реченицом). Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици. Тачан одговор доноси један бод.

28. Пажљиво прочитајте текст.

У једном ми часу рече: – Знате да ће и пријатељи ваше госпође мајке доћи да је чувају. Такав је обичај. Морам донети столице и црне кафе.

Извор: Ками, А., Странац

Која је врста фактора који утичу на понашање описана у тексту?

(1 бод)

29. Како се назива когнитивни процес који омогућава да се група тонова повеже и доживи као мелодија?

(1 бод)

30. Након што је неколико пута нашла храну испред врата суседне куће, мачка, чим изађе, одлази према њој. Која је метода учења описана у наведеном примеру?

(1 бод)

31. Позната холивудска глумица Грејс Кели је морала да изабере између наставка успешне филмске каријере и удаје за принца Раиниера од Монака у којег је била заљубљена. Са којим сукобом мотива је била суочена при доношењу одлуке?

(1 бод)

32. Пажљиво прочитајте текст.

Јапанци се ретко кад смеју или мрште своја лица, односно имају склоност да не показују отворено емоције, објашњава (научник) Јуки и додаје да је разлог томе што јапанска култура потенцира складност и скромност.

Извор: www.jutarnji.hr

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Која је саставница емоција описана у тексту?

(1 бод)

33. Наведите два срединска фактора која могу допринети социокултуралним разликама у интелигенцији.

(1 бод)

34. Архитект који је наставио породични посао осећа незадовољство јер је његово право ја особа која се бави повртларством и виноградарством. Који би теоријски приступ личности на овај начин објаснио архитектово незадовољство?

(1 бод)

35. Наведите два социоемоционална обележја развоја карактеристична за одраслу доб.

(1 бод)

Психологија

- 36.** Директор клуба оптужио је играче да су изгубили утакмицу због лености и неспособности. Уопште није узео у обзир да део екипе није могао да тренира због болести и да су два најбоља играча повређена. Како се назива тенденција пренаглашавања унутрашњих узрока неуспеха екипе, а занемаривања спољњег фактора?

(1 бод)

- 37.** Како се у социјалној психологији назива појава да је мања вероватност пружања помоћи особи којој је позлило у трговачком центру са много посетиоца, него у мањој продавници с два посетиоца?

(1 бод)

- 38.** Како се у социјалној психологији назива уопштено мишљење на којем се темеље вицеви о женама плаве боје косе?

(1 бод)

- 39.** Особа редовно учествује у протестима против загађења околине и климатских промена. Која је компонента става описана у наведеном примеру?

(1 бод)

III Задаци продуженог одговора

У следећим задацима одговорите с неколико реченица, јасно и сажето, усмеравајући се на оно што је битно за задатак и користећи се полазним садржајем.

Одговор упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор носи један, два или три бода.

- 40.** Е. Гарсија-Санчо и сар. (2014) су систематичним прегледом радова утврдили постојање негативне корелације између емоционалне интелигенције и агресивног понашања.

Извор: <https://psycnet.apa.org>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Објасните однос између емоционалне интелигенције и агресивног понашања с обзиром на утврђену корелацију. Наведите предности и недостатке корелацијске методе.

[illegible]

(3 бода)

Психологија

41. Пажљиво прочитајте текст.

Премда му је мајка поклањала мало пажње, знао је само за тетошење и лепе речи, све до оне ноћи кад га је мајка први пут ошамарила и чуо ју је како повишеним гласом говори ружне речи.

Извор: Мичел, М., *Прохујало с вихором*

На темељу текста шематски прикажите или објасните, наводећи све потребне елементе, како би се процесом класичног условљавања код детета могао развити страх према мајци.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(3 бода)

42. Пажљиво прочитајте текст.

Произвођач аутомобила бира између три могуће рекламе које ће промовисати његов производ. Прва се реклама усмерила на наглашавање луксуза и ексклузивност аутомобила уз слоган „НАЈБОЉЕ ЗА НАЈБОЉЕ”. Друга реклама приказује студента окруженог пријатељима како се вози према породичној кући уз слоган „АУТО КОЈИ НАС СПАЈА”. Трећа реклама наглашава већи број ваздушних јастука и двоструке сигурносне појасеве уз слоган „ПУТУЈТЕ БЕЗБРИЖНО”.

Именујте три нивоа Масловљеве хијерархије мотива на које се рекламе односе и свакој придружите одговарајућу рекламу.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

(3 бода)

Психологија

43. Пажљиво прочитајте текст.

Међутим, они који су доживели умерени број недаћа, извештавају и о већем задовољству животом у односу на оне који нису доживели нити један негативан догађај, трауму или губитак. Другим речима, људи изложени мањем броју негативних животних догађаја и траума, задржали су боље ментално здравље и осећали се срећније од оних који су били преплављени неповољним догађајима или оних који нису искусили нити један негативан животни догађај.

Извор: <http://www.istrazime.com>

Напомена: Подаци о извору полазног садржаја биће објављени у решењима испита.

Како се назива способност успешног прилагођавања на неповољне животне околности и њихово превладавање описано у тексту? Објасните два могућа разлога због којих су људи који су доживели умерен број неповољних догађаја бољег менталног здравља од оних који нису доживели нити један.

[illegible]

(3 бода)

44. Дефинишите просоцијално понашање. Илуструјте га на конкретном примеру понашања између ученика у разреду. Наведите један начин на који би родитељи могли учинковито подстакнути развој таквог понашања.

[illegible]

(3 бода)

Празна страница

Празна страница

Празна страница